አስተያየት (በሃይሉ ዛማኑል)

ባንዳው ወያኔናም ሆነ ወራሪው ኦነግ ፣ የኦሮሞን እና ተጋሩን ለጦርነት ሊማግዱ አይችሉም

የኦሮሞናም ሆነ የትግሬ ህዝብ አማራን አይጠላም ። ምክንያትም የለው። ሃቻምና በባህርዳር ስብሰባ አንድ አባገዳ የሰጠው አስተያየት ለዚህ ምስክር ነው። ይህ ረጋ ያለ ፣ ልጅ-እግር አባገዳ፣ "ስሜ ታደሰ ነው ፣ አባቴ አማራን ቢጠላ ኖሮ ፣ የአማራ ስም አያወጣልኝ ነበር" ብሎ ነበር ታዳሚውን ሁሉ ያስደመመው። የዚህ አስተዋይ ሰው አጭር መልክት፣ እውነት ላይ ተሞርኩዞ ነው። በአንጻሩ የወያኔ መናጆ የነበሩት ቱባ የኦነግ ሚኒስተሮች አባት እናት ያወጡላቸውን ስሞች በስተርጅና የለወጡት፣ የአማራ መስሏቸው ነበር። አባት እናትን የናቁ ናቸው። አንዱ ዛሬ ለንጮ ለታ ሲባል፣ ሌላው ዲማ ነገዎ ነው። የሁለትም የቀድሞ ስም ዮሃንስ ነበር። ምናልባት ዛሬ አንድ ሚሲዎናዊ ተነስቶ ዮሃንስ የፈረንጅ እንጅ የአማራ ስም አለመሆኑን ቢነግራቸው፣ ዘለው ውደ ዮሃንሳቸው ይመልሱ ይሆናል።

አማራ ፣ ለኦሮሞ ህዝብ ባለውለታ ነው። ዛፍ ቆርጦ ሞፈርና፣ ቀንበርና ጥቅርትና ወገልን አቀናጅቶ በሬ ጠምዶ ፣ እርፍ አስጨብጦ፣ እርሻ ያስተማረው ነው። ጨዋው የኦሮሞ ህዝብ ይህንን ለዝንተ አለም አይረሳም። ባንዳንድ የኦሮሞ ማህበረሰብ ዘንድ፣ ቅማል ይበላ እንደነበር አይዘነጋም። በደርግ ግዜ ድረስ ፣ ከረዩ የተባለው የኦሮሞ ጎሳ፣ ይሰልብ ነበር።   አማራ የነኝህን የመሰሉ አጉል ልማዶችን ጎጅነት አስገንዝቦ ያስተወ፣ ክርስትና እና እስልምናም አስተምሮ ፣ ብዙ ኦሮሞዎችን እስከ ጵጵስና እና ኡላማነት ያደረሰ ቅን ህዝብ ነው። ስለዚህ የኦሮሞው ህዝብ፣ አማራውን ፣ሲሆን ይወድና ያከብረዋል ፣ እንጂ አይጠላውም። አማራውም ኢያሴ የኦሮሞን ባህልና ወግ የራሱ አድሮግታል። አማራው ሰውን የሚመዝንበት በባህርይ፣ በምግባሩ በመሆኑም፣ ሊወደድ የሚችል ህዝብ ነው። "የትም ተወለድ ፣ አንኮበር እደግ" ሲል ፣ የሰው ዋናው ምግባሩ ነው ማለት ነው። ይኽ አሌ የማይባል ሃቅ ነው። ጂግጂጋ አንዱ የሶማሌ ሴትች ምርቃት "አላህ የአማራ ጎረቤት ይስጥሽኛ " ነው። ይህ የሚባለው የአማራ ሴት ፣ የጎረቤቶቿን ልጆችህ እንደገዛ ልጆቿ ስለምታይ ነው ። የአማራው "ክልጅ ልጅ ቢለዩ አመትም አይቆዩ" ብሂሉ፣ ምስክር ነው።

የትግሬም ህዝብ፣ አማራን፣ ወዳጅና አክባሪ ነው። ለዝንተቿአለም አብሮ የኖረ ዝህዝብ ነው። በኢትዮጵያ ዕጣ ፈንታ አብረው ላይ ታች ብለዋል፣ ደብዛቸው ጠፍቶ ፣ አQኦጥቁጠዋል። ዛሬ እኩይ በሆኑ ፣ የትግሬም ሆነ የድፍን ኢትዮጵያ ጠላት የሆኑ ወያኔዎች ፣ ከአማራው ደም ሊያቃቡት ይሻሉ። አማራው በርኸም ታሪኩ ፣ በክፉ ግዜ የሚደርስለት ወገኑ ነውና። ለትግሬ ህዝብ ከአማራ የሚቀርበው የለም። ስብሃት ገብረ እግዚአብሄር በአንድ ቃለ ምልልስ እንዲህ ብሏል። "ትግሬ ሲፎክር እንኳን "እኔ የገሌ ልጅ፣ እንደ አማራ ጀግና .... ""እያለ ነበር ። ለገጠሩ ትግሬ ፣ አማርነት፣ የሰው ልጅ ወሃ-ልክነት እንደሆነም ፣ ታላቁ ጸደራሲ አክሏል። "አንተ ትብስ" ፣ "አፈር ስሆን ይህን ብላልኝ/ ጠጣልኝ ፣ እኮ ነው አማራ። "አትዋል ይዋሉብህ" የሚልን ፣ ይሉኝታ መገለጭው የሆነን አማራ፣ መጥላት ያስቸግራልና።

የችግሩ መንስኤ ፊደል የቆጠሩ፣ እንከን ያለባቸው፣ ከነኚህ ማህበረሰብ የወጡ ሰዎች ናቸው። የወያኔ፣ ሹማምንት ባጠቃላይ የባንዳ ዝርዮች ናቸው። አሁንም ፣ የትግራይ ህዝብ፣ እነኝህን እርኩሶች፣ ባይናገርም፣ ይጠላቸዋልል ። አባቶቻቸውም ሆኑ ፈረንጆ ጌቶቻቸው ፣ አማራን ከፉኛ ይጠላሉ። የቅኝ ግዛት አላማቸውን ካማንም በላይ፣ ያሰናከለው አማራው መሆኑን ስለሚያውቁ። በዚህ ላይ የወያኔ ድርጊት፣ ሁሉ የአረመኔ ነው። የባት የናቶቻቸውን እምነት የካዱ ፣ ፣ ሃይማኖትቢሶች ናቸው። የክርስትናምን፣ ሆነ እስላምና፣ እንዲሁም የአይሁድን እምነት ከደዋል። ስለሆነም፣ ፍሪሃ እግዚአብሄር የላቸውም።

የወያኔና የኦነግ፣ ኢጅግ ያመረቀዘ ይበታችነነት ስሜት መሰረት

ወያኔዎች ፣ ከኦነጎቹ የሚጋሩት ሌላው ነገር፣ ሁለቱም አማራ ባለመሆናቸው ይበሳጫሉ። ሆድ ይብሳቸዋል። በአግባብም ሆነ ያለአግባብ፣ የበታችነት ስሜት የተጠናወታቸው ናቸው። ለዚህ ህመማቸው ምንጩ የገዛ የዝቅተኘት ስሜታቸው ቢሆንም ፣ የፈረደበትን አማራ ያማርራሉ። አጉራሹን ነካሽ ስለሆኑ ። በድፍን ኢትዮጵያ የተወደድና የናኘው የአማራው ባህል፣ ትውፊት፣ ዘፈን፣ ባልትና፣ ወዘተ፣ ያናድዳቸዋል። ለዚህ ነው እንጭጭ የኦነግ ሊቃውንትና ምሁራን ፣ አዲስ አበባ የኦሮሞ ጠረን የላትም ያሉት። ከግማሽ ሚሊዎን በላይ ኦሮሞዎችን በቅርብ አስፍረዋል። እንግዲህ ያን የኦሮሞ ጠረን ከተማዋን በወጉ እንዲአወድ፣ በአንድ ሚሊዎን ከብትና ኢጋሰስም ይከተል ይሆናል።

 የወገንን ባህል እንደራስ ማየትና ለማክበር፣ ምናልባት፣ ልብ ሙሉነት ይጠይቃል። የዶርዜው ጥበብ ፣ የወላይታው ድንቅ የቀርከሃ ቤት፣ ወዘተ፣ የድፍን ኢትዮጵያን ኩራት መሆን ይገባዋልና። የወያኔና ኦነጎች ግን ፣ ልክ እንደነፍስ አባታቸው ሻብያዎች ፣ የአማራው ልዕልና፣ ያስጨንቃቸዋል። የአማራው ማንነት፣ እነርሱን አልባሌ የሚያስመስላቸው፣ ይመስላቸዋል። ባጭሩ፣ በቅናት የነደዱ ፣ በአይምሮ ከኩታራ ያልተሻሉ ናቸው። ስለሆነም ፣ ያንን የሚቀኑበትን ህዝብ በመጉዳት የሚደሰቱ፣ ልዕልናውን የቀሙት የሚመስላቸው፣ እኩይ ፍጡራን ናቸው። ሻብያ እንኳን ሃጢአቱን ተናዟል።

በተጨማሪ፣ ኦነጎች፣ የፕሮተስታንት ፈረንጆችን አማራ-ጠል ትርክት ያሚያስተጋቡ መሽጤዎች ናቸው። የረቀቀውን ግዕዝን ትተው፣ አቅመቢሱን የላቲን ፊደል ኦሮሚፋን ለመጻፍያ የመረጡትም አንዱ ምክንያት፣ የጌቶቻቸውን ምኞት

ለማሳከት ሲሆን፣ ሌላው አማራን ያናድዱ መስሏቸው ነው። የኦሮሞው ወጣት አማርኛ እንዳይማር አድርገው በመበደላቸው፣ ኦሮሞ ብቻ ሳይሆን ሌላውም እትዮጵያዊ የሚፋረዳቸው፣ ወንጀለኞች ናቸው። ወያኔና ኦነግ የኢትዮጵያን ተዋህዶ ክርስትና እና፣ የእስልምና እምነት ጠላት ናቸው ። ልብ እንበል ። በታሪክ፣ ፕሮተስታንትና እና የካቶሊክ ፈረንጆችም፣ የኢትዮጵያን ታላላቅ እምነቶች፣ ከማጥፋት የቦዘኑበት ግዜ የለም። እስልምናና እና ተዋህዶ ፣ ፈረንጅን ፣አሻፈረን ያሉ ስለሆነ ከፉኛ ይጠሉታልና። ኦነግ የአገሊጋይ ስኑ~ልቦና ያላቸው ኦሮሞ ቡድን ነው።

ባጭሩ፣ የወያኔና ኦነግ አማራ-ጠልነት ፣ ኢያት ቅድም ኢያቶቻቸው ያከብሩት የነበረውን አማራ በማንቋሸሽ፣ ራሳቸውን ትልቅነት ማማ ላይ የወጡ ስለሚመስላቸው ነው። ከፉ በሽታ ነው። እነኚህ የኦሮሞ ልሂቃንም፣ እንደወያኔ የተካኑት፣ የበሬ ወለደ ኢይነት ወሬ ፈጥረው በመንዛት ነው። የኦሮሞ ኢያት ቅድማያቶቻቸወን ፣እንግዳ የሆነ የተበዳይ ማንነት ፍጥረውላቸዋል። ታሪከን ሸምጠጠው ከደው አዲስ አበባ የግላችን ናት ይላሉ። ዚህም፣ የኦሮሞን ህዝብ ከወገኑ እያጣሉት ነው።

አዲስ አባባ፣ ለአማራና የጉራጌ አጽመርስት ስትሆን ፣ የድፍን እትዮጵያዋን የጋራ ቤት ናት

ኦነጎች ከ ሃፍረት የማይተዋወቁ፣ የቀጣፊን ሙልቲ ጥርቅም ነው። በአጼ ምንሊክ ፣ የነበረውን ያህል የኢትዮጵያ ህዝብ ፣ ተፈጀብን ብለው፣ አንድ ሚሊየን ተኩል አማራ የፈጁና የፈናቀሉ ናቸው። ጡት መቁረጥ፣ የነርሱ ባህል ሆኖ፣ አላባቱ በአማራ አላከከው ሃውልት ያቆሙ ፍጡራን ናቸው። የኦሮም ቁጥር ፣በሞጋሳ የኦሮሞነት የተጫነበትን ጥንታዊ ኢትዮጵያውያን ጨምሮ፣ ከ 10-15 ሚሊዮን ሲሆን ፣ እነኢጆሬ 50 ሚልዎን ኢድርሰውታል።

ሰሞኑን ድግሞ ፣ ፊንፊኔ የኛ ናት እያሉ ያናፋሉ። አዲስ አበባ/በረራ ፣የአማሮችና ቀጥሎም የጉራጌዎች፣ አጽመርስት ናት። እነኝህ ቆርቋሪዎቿ እንኳን የኛ ናት አላሉም። አይችሉምም። ኦነግ “የፊንፊኔን ኬኛ” ቅዠትም፣ ፍየል በግረግር እናቷን ምን አደረገች አይነት ነው። ለአብሮነት ሲባል ጥንታውያን ኢትዮጵያውያን እነኝህን ግልብ ፍጡራን ንቀው ዝም ብለው ነበር። ንገሩን ካሉ ፣ ነባሩን ኢትዮጵያውያንን በግፍ ፈጅቶ፣ መሬታቸውን ቀምቶ፣ ገሚሱን በሞጋሳቸው፣ የኦሮሞን ማንነት ጭኖበት አገሊጋይ ያደረገ ማን ነው? ማን ነው ጥንታዊ ኢትዮጵያውያንን አፈናቅሎ ፣ መሬት የወረረ ? የወያኔው ኦነግ አደለም እንዴ ፣ ዛሬ ኦሮምያ በሚሉት ፣ የተወረር መሬት፣ ከ 30 ሚልሊዎን በላይ አማሮችና ሌሎች ኢትዮጵያውያን ፣ በቋንቋቸው እንዳይማሩ፣ እንዳይዳኙ ያደረገ? ከዚህ የበለጠ ወራሪነት ምን አለ? አይምሮቢስ መሆናቸውን ተረድቶ፣ ቻል ቢላቸው፣ የአንጎች ያዙኝ ልቀቁኝ ቅጥ አጥቷል። በመሆኑም፣ ዳዴ እንድሚል ህጻን ፣ ያዩትን ፣ የኑከትን፣ የኔ የሚል አባዜ የያዛቸውን ኦነጎች፣ ያላንዳች ይሉኝታ ድባቅ መምታት ይገባል።

እንጦጦ ገመገም ላይ ፣ እጹብ ድንቅ የውቅር ድንጋይ ቤተክርስቲያናትን የዛሬ 1500 አመታት፣ ያነጸ አማራ ነው። የኬኛዎቹ ከብቶች፣ ሸዋ ሳር የጋጡት ትላንት ነው። እነ አቦ ማንትስ ፣ ዛሬ የአዲስ አበባንና ወሎን ኦሮሞ ሲሉ፣ ነገ ሚኒሶታም አይቀርላትም። በነገራችን ላይ፣ ሚነሶታ የምትባለዋ ያመሪካ ከተማ ብዙ ኦንጎች ፣ ተጋድመው የሚጦሩበት ናት ። አሜሪካና ካናዳና አውሮጳ ወዘተ የሚኖሩ ኦነጎች፣ የሚተዳደሩት ፣ ሰርተው ሳይሆን በኦፈር ብላ እንጀራ (welfare)) እየበሉ ነው። አዲስ አበባም ፣ ጡረታ እንድትቆርጥላቸው ነዋ ፣ ኬኛ ሲሉ።

የሰላ አይምሮ የሌላቸው ኦነጎችን ሊያውቁት የሚገባው ነገር፣ እነርሱ ከተማ መቆርቆር ቀርቶ ፣ ***በኦሮምኛ፣ ለከተማ ቃል የለም። መጋላም አረብኛ ነው። ለሰፈር፣ ለፎቅ፣ ለካብ፣ ለንብራ ፣ ለኢደባባይ፣ ለጎዳናም ሆነ ላውራ ጎዳና ፣ ለአቅጣጫ ፣ ለማእዘን ወዘተ ኦሮምኛ ቃላት የሉትም።*** *ከተማ የሰከነና የረጋ ህዝብ ግኝት ነው። አርፈው ይቀመጡ።*